

د (E) برخه : د خاوی د ساینس بنسټیزه اصول

پنځم لوست: د خاوری د پری شوی
برخی (Cross-Section) تشریح
او توضیح

Soil Profile

مهم اصطلاحات

Subsoil د خاوری لاندی طرف
Substratum د خاوری لاندی

طبقه

Topsoil د خاوری پورته طرف
Transformations د موادو او

توکیو بدلون په خاوره کی .

Translocations په خاوره کی د
توکیو یا موادو حرکت او
خوزبنت.

Additions هغه مواد او توکی چی
خاوری ته ورزیاتیری.

Eluviations د باداو باران په وسیله سره د
خاوری تگ او خوزبنت.

Eluviations له یوی طبقی څخه بلی طبقی د
خاوری په پروفایل کی د باران د اوبو په وسیله
سره د توکیو او موادو بی خایه کیدل.

Losses هغه توکی او مواد چی خاوره یی
له لاسه ورکوی

Soil profile د خاوری نیمه خوا یا مقطع

Solum د خاوری د (A,E,B) افقونو یا
قشرونو یوځایی حالت ته ویل کیږی.

دخاوری مقطع یا پروفایل څه شی دی؟

- د خاوری مقطع (soil profile) د خاوری د عمودی عرضی مقطعی څخه عبارت ده
- کله چی څرنګندپیری د خاوری پیلایلی برخی باید معلومی شی.

د خاوری مقطع یا پروفایل څه شی دی؟

■ د خاوری هر قشر یا طبقه د فزیکي او کیمیاوي ځانګړتیاو پر اساس یو له بله توپیر لری

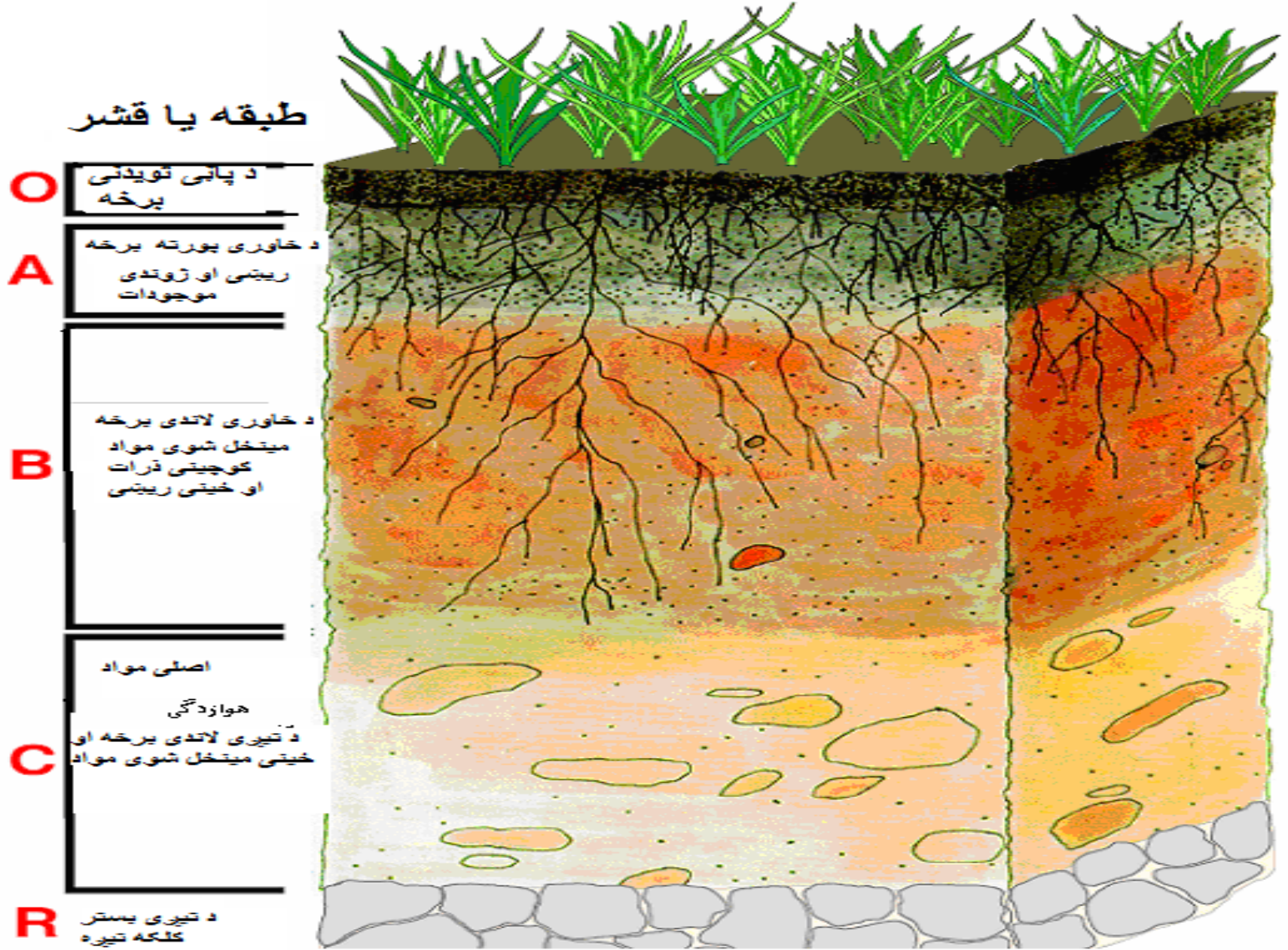
■ دغه توپيرونه د خاوری د جوړیدونکو عواملو د متقابلې اغیزی په نتیجه کی مینځ ته راځی:

- Parent material اصلی مواد
- Slope مخ څور
- Weathering (time) د جوي حالاتو په وسیله سره د شیانو په خصوصیاتو او ځانګړتیاو کې بدلون ته ویل کیږي.
- Climate اقلیم (اوبه او هوا)
- Native vegetation اصلی سابه

دخاوری مقطع یا پروفایل څه شی دی؟

■ د خاوری مقطع (Soil Profile) په عمومي توګه له ۹ څخه تر ۱,۵ میټرو ژوروالی پوری مطالعه کیری.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه یا طبقې

د خاوری په مقطع کی خاوره د وخت په تیریدو سره څنگه بدلون مومی؟

■ خاوری د وخت په تیریدو سره د چاپیریال په وړاندی د غبرگون په توگه بدلون مومی.

■ چاپیریال د خاوری د جوړیدونکو عواملو تر اغیزی لاندی راځی.

د خاوری په مقطع کی خاوره د وخت په تیریدو سره څنگه بدلون مومی؟

- ددغو بدلونونو عوامل او لاملونه کیدای شی په څلورو پروسو (اوبنتونونو) باندی طبقه بندی شی:
- اضافی توکي additions لکه ریژیدلی پانی، د باد په وسیله گردونه یا کیمیاوی مواد د هوا د ککړتیا کیدای شی په خاوره کی علاوه شی.
- ضایعات هغه مواد دی چی د خاوری څخه د احتکال او مینځلی عملی (leaching or erosion) په وسیله له مینځه ولاړ شی.

د خاوری په مقطع کی خاوره د وخت په تیریدو سره څنگه بدلون مومی؟

■ ددغو بدلونونو عوامل او لاملونه کیدای شی په څلورو پروسو
(اوبسټونونو) باندی طبقه بندی شی:

■ (Translocations) مواد کولای شی د خاوری په مینځ
کی د حای تغیر او بدلون وکړی.

■ دغه کار په خاوره کی د ژوری مینځنی یا د هغه
حرکت چی پورته لوری ته د اوبو د تبخیر په وسیله
مینځ ته راځی.

د خاوری په مقطع کی خاوره د وخت په تیریدو سره څنگه بدلون مومی؟

■ ددغو بدلونونو عوامل او لاملونه کیدای شی په څلورو پروسو (اوبسټونونو) باندی طبقه بندی شی:

■ د شکل او بڼی بدلون (Transformations) مواد کولای شی په خاوره بدلون وکړی.

■ ددی عمل بیلاگی عبارت دی د عضوی موادو له ورسیدو، ؟؟؟؟؟؟؟؟؟ د معدنی موادو په کوچینیو ذراتو یا کیمیاوی تعاملات.

د خاوری په مقطع کی خاوره د وخت په تیریدو سره څنگه بدلون مومی؟

■ هر یو اوښتون په بیلابیلو ژورتیاو او بیلابیلو ښو
کی ترسره کیږی.

■ د وخت په تیریدو چی خاوره زیری، افقی
طبقی وده کوی او په پایله کی بدلونونه
مینځ ته راخی.

دخاوری په مقطع کی د بدلونونو لاملونه او اسباب

1. **Additions** - ریژیدلی پائی، گردونه او کیمیاوی مواد
2. **Losses** - هغه توکی چی د احتکال او مینځلو په نتیجه کی د لاسه تللی وی
3. **Translocation** — هغه مواد چی دخاوری په مینځ کی حرکت کوی او ځای بدلوی
4. **Transformation** — هغه مواد چی په خاوره کی بدلون مومی

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنګه یو له بله توپیر لری؟

■ دری ډوله افقونه یا قشرونه موجود دی چی اصلی
افقونه ورته ویل کیږی:

A Horizon •

B Horizon •

C Horizon •

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنگه یو له بله توپیر لری؟

■ "0" افق

■ له عضوی طبقی څخه عبارت دی چی قسماً د حیواناتو او نباتاتو له پاتیشونو څخه مینځ ته راغلی دی.

■ په عمومی توگه دا طبقه هغه خاوره کی مینځ ته راځی چی کرهڼیزه فعالیت او کار پکښی ونشی لکه ځنگلونه.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنگه یو له بله توپیر لری؟

■ "A" افق په عمومي توگه د خاوری پورته طرف (topsoil) ته اشاره کوی او دا هغه سطحه یا برخه ده چی عضوی مواد هلته ټولیری.

■ د وخت په تیریدو سره دغه طبقه خټه، اوسپنه او داسی نور مواد دخاوری مینځلو په نتیجه کی له لاسه ورکوی.

■ دغه عمل ته **eluviation** وایی.

■ "A" افق د نبات د ریښی دنمو او همدارنگه د نورو کوچینیو ژوندیو موجوداتو (microorganisms) لپاره ډیر په زړه پوری چاپیریال برابروی.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنگه یو له بله توپیر لری؟

■ د "E." افق دغه قشر د (eluviation) لپاره ستره او
پراخه زون شمیرل کیری

■ ددی لپاره چی خټه، کیمیاوی توکي او نور عضوی
مواد ډیر پریمنحل کیری، دغه افق یا قشر روښانه
رنگ لری.

■ دغه کار په عمومی توگه په شگلنه خاروه په
څنگلاتو کی چیرته چی د اورښت اندازه
لوړه وی ترسره کیری.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنگه یو له بله توپیر لری؟

■ د "B" افق دغه قشر یا افق د خاوری لاندی
طرف (subsoil) ته اشاره کوی .

■ په عمومی توگه دغه قشر یا افق ته د
تولیدنی زون وایی دا ځکه چی کیمیاوی
توکی چی د A او E له افقونو څخه پریمنحل
کیری پدغه افق یا قشر کی تراکم
اوتولیدنه کوی .

د B افق

- دغه تراکم یا تولیدنی ته (illuviation) ویل کیږی. دغه افق یا قشر د A د افق په پرتله لږ عضوی مواد لری ولی ډیره خټه لری.
- دخاوری د (A,E,B) افقونو یا قشرونو یوځایی حالت ته ویل کیږی.
- پدغه افق کی په عمومی توگه د نباتاتو ریښی وده او نمو کوی.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) | کوم دی اوڅنگه یو له بله توپیر لری؟

■ د "C" افق دغه افق د خاوری د لاندی برخی
(substratum) په نامه یادیری

■ دغه افق د A او B ځانګړتیاوی نلری ځکه په لږ
اندازه سره د خاوری د جوړښت د اوبستونونو تر نفوذ
لاندی راځی.

■ په عمومی توګه د خاوری د اصلی توکیو
(parent material) په نوم سره یادیری.

د خاوری د مقطع مهم قشرونه (Horizons) کوم دی او څنگه یو له بله توپیر لری؟

■ د "R" افق

■ دغه افق د تیږی بستر، لکه د آهک تیږه، شکلنه یا
ګرانیت جوړوی.

■ د C تر افق لاندی حای او موقعیت لری.

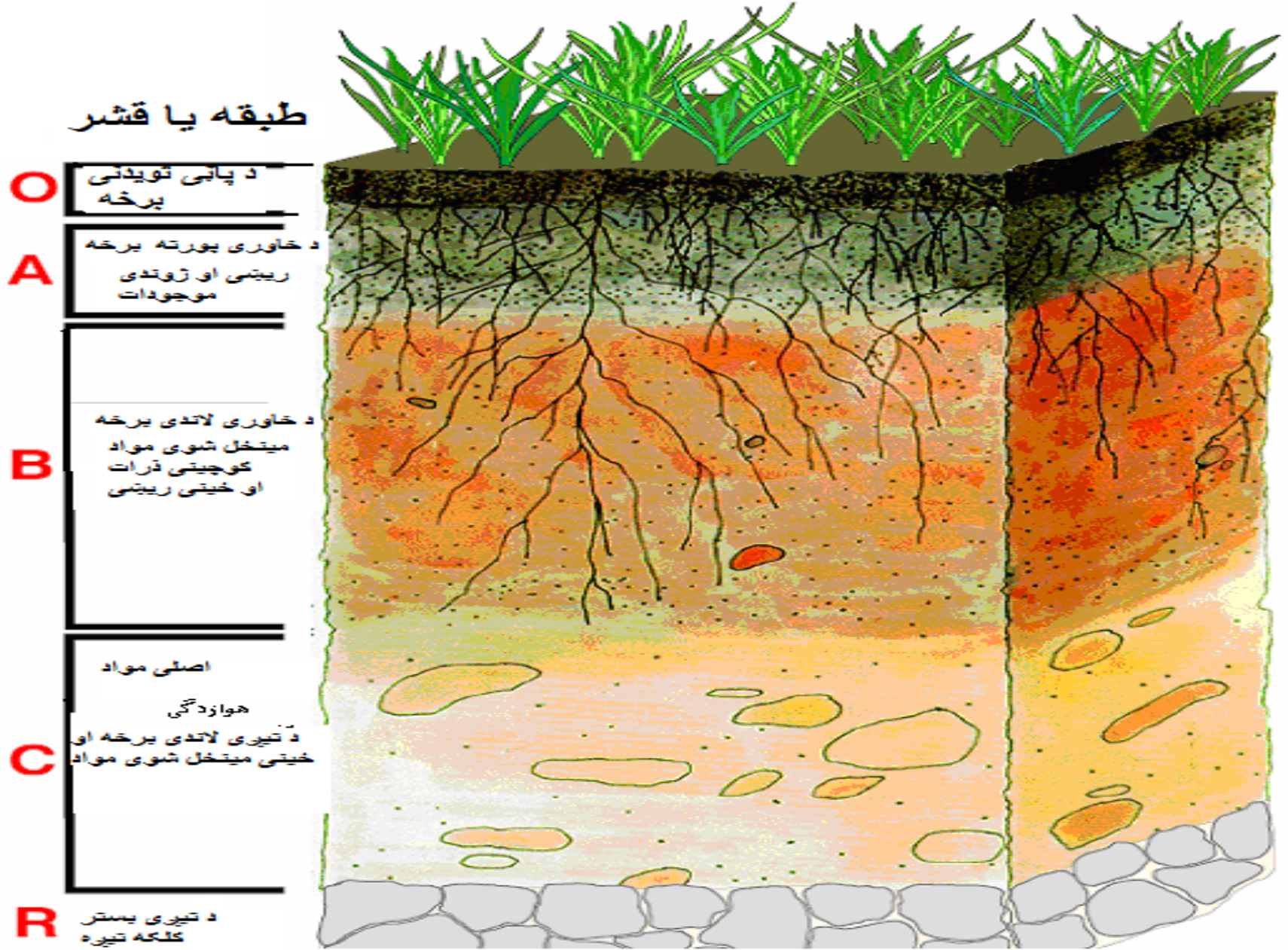
د خاوری مونولیت

د خاوری د مقطع افقونه

- افق O عضوی طبقه پانی، ریښی او وراسته شوی عضوی مواد.
- افق A د خاوری پوره طرف (Topsoil)
- افق B د خاوری لاندی طرف (Subsoil)
- افق C لاندی طبقه (Substratum)
- افق R د تیری بستر یا کلکه تیره د C افق لاندی

د خاوری د مقطع اصلی قشرونه یا طبقی

بیا کتنه او لنڊیز

- د خاوری نیمه خوا یا مقطع تشریح کری.
- دا تشریح کری چی د وخت په تیریدو سره خاوره په مقطع کی څنگه بدلون مومی.
- د خاوری د مقطع د افقونو تر مینځ توپیرونه په گوته کری.